

FILM „MODERN TIMES“ OD CH. CHAPLINA

Zuzana Loubet del Bayle

Žáci mají zhlédnout Chaplinův film „Modern Times“. Dostanou na pracovním listu tabulku a do ní během promítání průběžně zaznamenávají, jaké postavy/stroje zde vystupují – jakou mají danou roli – jak vyznívá jejich místo ve skutečnosti. Tento druh alternativního učebního materiálu nutí žáky přemýšlet, nikoli pouze pasivně sledovat děj na plátně.

Vzdělávací oblast: humanitní předměty a ekonomika

SŠ

Metody, cíle a výstupy: pozorovací talent, empatie s vystupujícími postavami/stroji, vlastní názor a jeho obhajoba, analýza a syntéza. Žáci nejen zažijí příběh na plátně, ale rovněž zaujmou postoj ke sledovanému tématu kombinací různých metod. Jsou schopni vysvětlit obsah pojmů „pásová výroba, robot, průmyslová společnost, produktivita práce“ atp. Uvědomují si rozpor mezi svobodou a vykořisťováním, pokrokem a hyperproduktivitou, efektivitou a zotročením. Není snadné rozhodnout, kam by zařadili právě průmyslovou společnost... Žáci by měli rozpoznat, v čem tkví Chaplinova nadsázka – v obsahu/formě/názvu filmu.

ROZBOR FILMU**„Modern Times“ – film Charlieho Chaplina****Problematika:**

Jaké sociální a ekonomické problémy zažívají USA ve 30. letech 20. století?

- Učitel promítne prvních 18 minut filmu
- Zdůraznit, že se jedná o nadsázku, autor kritizuje tehdejší společnost

Schopnosti: Analyzovat film

Klíčová slova: průmyslová společnost, pásová výroba...

Témata: kritika průmyslové společnosti, pokroku, útok proti kapitalismu a vykořisťování lidí

- paradox mezi zvýšením produktivity za každou cenu a svobodou

Tuto tabulku můžete dát prázdnou studentům a dát jim za úkol vyplnit část „role ve filmu“ během promítání

Použitý zdroj: <http://www.youtube.com/watch?v=G6aEqqctYeA>

Film		Role ve filmu (filmová „fikce“)	Role v Dějinách (historický kontext, „realita“)
	Prezident	- anonymní (viz dveře kanceláře, není tam jeho jméno, jen nápis „ředitel“) - činnosti: puzzle, četba časopisu... - kontroluje práci dělníků pomocí kamer	- autoritativnost - patronát dominuje sociálně slabší
	Sekretářka	- úkoly vykonává mechanicky - jako by neměla žádnou osobnost	
	Dělník Chaplin	- dělník, který vykonává přesný a pořádek ten stejný úkol - „člověk-stroj“: pracuje jako robot, slouží jako testovací králík pro „samojezku“, pohltí ho výrobní pás - nemůže si ani chvíli odpočinout, zastavit se - ze své práce se zblázní, ztratí práci a stane se z něj nezaměstnaný	- představitel dělnické třídy - dělník, který mechanicky vykonává svoji práci a je jí poznamenán i ve svém mimopracovním životě
	Vedoucí směny	- dává dělníkům příkazy, má velmi přísný výraz	- autoritativnost - řídí pásovou výrobu (taylorismus) - prostředníci mezi ředitelem a dělníky
	Dělmistr	- svalnatec, řídí činnost strojů	
	Ostatní dělníci	- Chaplinova nepozornost jim ztěžuje práci - kolektivní práce nefunguje, je špatně zorganizovaná	- podřízenost a individualismus
Stroje	Pás	- práce dělníků na něm ve všem závisí, určuje jejich práci i rytmus dne - dělníci nevidí výsledný produkt své práce	- stinné stránky průmyslové revoluce: modernizace, která vyústí ve „vládu strojů“, negativní dopad na mezilidské vztahy - problémy spojené s technickým pokrokem
	„Samojezka“	- velký a sofistikovaný stroj - neschopnost přizpůsobit se potřebám člověka, pořád opakuje stejné pohyby - paradox: snaha o efektivitu, ale výsledkem je nakonec plýtvání jídlem	
„Vizuální materiál“ (práce s obrazem, barva, kulisy...)		- srovnání stáda ovcí s davem lidí, kteří jdou ráno do továrny - psané informace upřesňují čas (polední pauza, pozdní odpoledne) - výstupy ředitele prostřednictvím kamery	- obraz davu, který se žene za stejným cílem - karikatura pracovního dne - kritika pásové výroby
„Zvukový materiál“ (různé zvuky, hlasy, hudba...)		- úvodní hudba navozuje pracovní atmosféru - zvuky v továrně doprovázejí pracovní tempo - zvonění ředitele a jeho příkazy: posiluje jeho autoritu	- vysoké pracovní nasazení a náročné pracovní podmínky - ilustruje hluk v továrně ve 30. letech